

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (veľká komora)

z 29. marca 2022*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Prípustnosť – Článok 267 ZFEÚ – Pojem ‚súdny orgán‘ – Článok 19 ods. 1 ZEÚ – Článok 47 Charty základných práv Európskej únie – Právny štát – Účinná súdna ochrana – Zásada nezávislosti sudcov – Súd zriadený zákonom – Súdny orgán, ktorého člen bol prvýkrát vymenovaný do funkcie sudcu politickým orgánom výkonnej moci štátu s nedemokratickým režimom – Spôsob fungovania Krajowa Rada Sądownictwa (Štátna súdna rada, Poľsko) – Protiústavnosť zákona, na základe ktorého bola táto Rada zložená – Možnosť kvalifikovať tento orgán ako nestranný a nezávislý súd v zmysle práva Únie“

Vo veci C-132/20,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Sąd Najwyższy (Najvyšší súd, Poľsko) z 18. decembra 2019 a doručený Súdnemu dvoru 10. marca 2020, ktorý súvisí s konaním:

BN,

DM,

EN

proti

Getin Noble Bank S.A.,

za účasti:

Rzecznik Praw Obywatelskich,

SÚDNY DVOR (veľká komora),

v zložení: predseda K. Lenaerts, podpredseda L. Bay Larsen, predsedovia komôr A. Arabadžiev, A. Prechal, K. Jürimäe, C. Lycourgos, I. Jarukaitis (spravodajca), I. Ziemele a J. Passer, sudcovia M. Ilešič, T. von Danwitz, A. Kumin a N. Wahl,

generálny advokát: M. Bobek,

tajomník: M. Aleksejev, vedúci oddelenia,

* Jazyk konania: poľština.

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 2. marca 2021,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- Rzecznik Praw Obywatelskich, v zastúpení: M. Taborowski a P. Filipek,
- poľská vláda, v zastúpení: B. Majczyna, A. Dalkowska a S. Żyrek, splnomocnení zástupcovia,
- Európska komisia, v zastúpení: K. Herrmann, N. Ruiz García a P.J.O. Van Nuffel, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 8. júla 2021,

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 2, článku 4 ods. 3, článku 6 ods. 1 a 3 a článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ, článku 38 a článku 47 prvého a druhého odseku Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“), článku 267 tretieho odseku ZFEÚ a článku 7 ods. 1 a 2 smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (Ú. v. ES L 95, 1993, s. 29; Mim. vyd. 15/002, s. 288).
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi BN, DM a EN na jednej strane a bankovou inštitúciou Getin Noble Bank S.A. na druhej strane vo veci údajne nekalej povahy podmienky zmluvy o úvere, ktorú BN, DM a EN uzavreli s touto inštitúciou.

Právny rámec

Právo Únie

- 3 Článok 7 ods. 1 a 2 smernice 93/13 stanovuje:
 - „1. Členské štáty zabezpečia, aby v záujme spotrebiteľov a subjektov hospodárskej súťaže existovali primerané a účinné prostriedky, ktoré by zabránili súvislému uplatňovaniu nekalých podmienok v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľmi zo strany predajcov alebo dodávateľov.
 - 2. Prostriedky uvedené v odseku 1 zahrňujú ustanovenia, podľa ktorých osoby alebo organizácie s oprávneným záujmom podľa príslušného vnútroštátneho práva na ochranu spotrebiteľov, môžu požiadať súdy alebo príslušné správne orgány o rozhodnutie, či sú zmluvné podmienky navrhované pre všeobecné uplatňovanie nekalé, takže môžu uplatniť vhodné a účinné prostriedky k zabráneniu ďalšieho uplatňovania takých podmienok.“

Poľské právo

Ústava

- 4 Podľa článku 179 Ústavy:
„Sudcov vymenúva prezident republiky na návrh Krajowa Rada Sądownictwa [(Štátna súdna rada, Poľsko) (ďalej len „KRS“)] na dobu neurčitú.“
- 5 Podľa článku 180 ods. 1 Ústavy sú sudcovia neodvolateľní.
- 6 Podľa článku 186 ods. 1 Ústavy:
„[KRS] je strážkyňou nezávislosti súdov a sudcov.“
- 7 Článok 187 Ústavy znie:
„1. Členmi [KRS] sú:
1) prvý predseda [Sąd Najwyższy (Najvyšší súd, Poľsko)], minister spravodlivosti, predseda [Naczelny Sąd Administracyjny (Najvyšší správny súd, Poľsko)] a osoba určená prezidentom republiky;
2) pätnásť členov zvolených spomedzi sudcov [Sąd Najwyższy (Najvyšší súd)], všeobecných súdov, správnych súdov a vojenských súdov;
3) štyria členovia, ktorých volí [Sejm (Snemovňa, Poľsko)] spomedzi poslancov, a dvaja členovia, ktorých volí Senát spomedzi senátorov.
...
3. Funkčné obdobie volených členov [KRS] je štyri roky.
4. Režim, oblasť činnosti, spôsob práce [KRS], ako aj spôsob, akým sú jej členovia volení, sú vymedzené zákonom.“
- 8 Článok 190 ods. 1 Ústavy uvádza:
„Rozhodnutia [Trybunał Konstytucyjny (Ústavný súd, Poľsko)] sú záväzné *erga omnes* a konečné.“

Nariadenie s právnou silou zákona zo 6. februára 1928 o organizácii všeobecných súdov

- 9 Rozporządzenie z mocą ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych (nariadenie s právnou silou zákona o organizácii všeobecných súdov) zo 6. februára 1928 v znení účinnom do 1. septembra 1985, ktoré je relevantné pre spor vo veci samej (Dz. U. z roku 1964, č. 6, položka 40, ďalej len „nariadenie s právnou silou zákona zo 6. februára 1928 o organizácii všeobecných súdov“), v článku 2 stanovovalo:

„Poslaním výkonu súdnictva v Poľskej ľudovej republike je chrániť:

a) ľudovodemokratický systém a jeho vývoj k socializmu;

...“

- 10 Podľa článku 53 tohto nariadenia s právnou silou zákona sudcov všeobecných súdov vymenúvala Rada Państwa (Štátna rada) Poľskej ľudovej republiky na návrh ministra spravodlivosti.
- 11 Podľa článku 57 uvedeného nariadenia s právnou silou zákona sudca vymenovaný Štátnou radou Poľskej ľudovej republiky skladal pri nástupe do funkcie predpísaný sľub do rúk predsedu príslušného súdu, pri pridelení na iné pracovné miesto však už sľub neskladal.
- 12 Znenie sľubu bolo upravené v dekret o rocie sľubovania ministrów, funkcjonariuszów państwowych, sędziów i prokuratorów oraz funkcjonariuszów służby bezpieczeństwa publicznego (vyhláška o sľube ministrov, štátnych úradníkov, sudcov a prokurátorov, ako aj úradníkov verejných bezpečnostných zložiek) zo 6. októbra 1948 (Dz. U. z roku 1948, č. 49, položka 370). Podľa článku 1 písm. C tejto vyhlášky sudca skladal sľub v tomto znení:
- „Slávnostne sľubujem, že... vo funkcii sudcu, ktorá mi bola zverená, budem v oblasti svojej činnosti a zo všetkých síl prispievať k upevňovaniu slobody, zvrchovanosti a moci poľského demokratického štátu, ktorému budem vždy verný; budem chrániť a upevňovať poriadok založený na sociálnych, ekonomických a politických ústavných zásadách ľudového Poľska; budem neochvejne chrániť právne predpisy a so všetkými občanmi budem zaobchádzať rovnako; budem posilňovať dodržiavanie práva a lojality voči demokratickému poľskému štátu; budem usilovne a svedomito plniť povinnosti vyplývajúce z mojej funkcie, nestranne vykonávať spravodlivosť podľa svojho svedomia a v súlade s právnymi predpismi, pričom budem zachovávať služobné tajomstvo a v rámci konaní sa budem riadiť zásadami dôstojnosti, čestnosti a sociálnej spravodlivosti.“
- 13 Článok 59 ods. 1 nariadenia s právnou silou zákona zo 6. februára 1928 o organizácii všeobecných súdov stanovoval, že Štátna rada Poľskej ľudovej republiky na návrh ministra spravodlivosti odvolá sudcu z funkcie, ak neposkytuje záruky riadneho výkonu funkcie sudcu.

Zákon z 20. júna 1985 o organizácii všeobecných súdov

- 14 Ustawa – Prawo o ustroju sądów powszechnych (zákon o organizácii všeobecných súdov) z 20. júna 1985 (Dz. U. č. 31, položka 137) v znení účinnom do 29. decembra 1989 v článku 6 ods. 2 stanovoval:
- „Sudcov vymenúva a odvoláva Štátna rada [Poľskej ľudovej republiky] na návrh ministra spravodlivosti.“

15 Článok 59 uvedeného zákona znel takto:

„1. Sudca pri nástupe do funkcie zloží do rúk ministra spravodlivosti tento sľub:

„Slávnostne sľubujem, že vo funkcii sudcu, ktorá mi bola zverená, budem v oblasti svojej činnosti a zo všetkých síl prispievať k upevňovaniu slobody, zvrchovanosti a všestrannému rozvoju Poľskej ľudovej republiky, ktorej budem vždy verný; budem chrániť jej politické, sociálne a ekonomické usporiadanie, chrániť výdobytky pracujúcich, kolektívne vlastníctvo a práva občanov a ich záujmy chránené zákonom; budem presadzovať zásady ľudového právneho štátu a posilňovať právne povedomie občanov; budem usilovne a svedomito plniť povinnosti vyplývajúce z mojej funkcie, nestranne vykonávať spravodlivosť podľa svojho svedomia a v súlade s právnymi predpismi, pričom budem zachovávať štátne a služobné tajomstvo a v rámci konaní sa budem riadiť zásadami dôstojnosti, čestnosti a sociálnej spravodlivosti‘.

...

3. Sudca pri pridelení na iné pracovné miesto opätovne neskladá sľub; to neplatí pri vymenovaní do funkcie sudcu Najvyššieho súdu [Poľskej ľudovej republiky].“

16 Článok 61 uvedeného zákona stanovoval:

„1. Štátna rada [Poľskej ľudovej republiky] na návrh ministra spravodlivosti odvolá sudcu z funkcie, ak neposkytuje záruky riadneho výkonu funkcie sudcu. Minister spravodlivosti pred podaním návrhu vypočuje vysvetlenia sudcu, pokiaľ to nie je nemožné. ...

...

3. Právo sudcu rozhodovať zaniká okamihom, keď mu je doručené uznesenie o jeho odvolaní z funkcie.“

Zákon z 12. mája 2011 o KRS

17 Článok 11 ods. 1 až 5 ustawa o Krajowej Radzie Sądownictwa (zákon o Štátnej súdnej rade) z 12. mája 2011 (Dz. U. č. 126 z roku 2011, položka 714, ďalej len „zákon z 12. mája 2011 o KRS“) stanovoval:

„1. Všeobecné zhromaždenie sudcov Najvyššieho súdu volí spomedzi sudcov tohto súdu dvoch členov Rady.

2. Všeobecné zhromaždenie sudcov Najvyššieho správneho súdu spolu so zástupcami všeobecných zhromaždení vojvodských správnych súdov volí spomedzi sudcov správnych súdov dvoch členov Rady.

3. Zhromaždenie zástupcov všeobecných zhromaždení sudcov odvolacích súdov volí spomedzi svojich členov dvoch členov Rady.

4. Zhromaždenie zástupcov všeobecných zhromaždení sudcov vnútroštátnych súdov volí spomedzi svojich členov osem členov Rady.

5. Zhromaždenie sudcov vojenských súdov volí spomedzi svojich členov jedného člena Rady.“

18 Článok 12 uvedeného zákona znel takto:

„1. Všeobecné zhromaždenia sudcov vojvodských správnych súdov volia spomedzi svojich členov dvoch zástupcov.

2. Voľba zástupcov všeobecných zhromaždení sudcov správnych súdov sa uskutoční najneskôr mesiac pred uplynutím funkčného obdobia členov Rady zvolených spomedzi sudcov správnych súdov. Zástupcovia sa volia na obdobie štyroch rokov.“

19 Článok 13 uvedeného zákona stanovoval:

„1. Všeobecné zhromaždenia sudcov odvolacích súdov volia spomedzi svojich členov zástupcov všeobecných zhromaždení sudcov odvolacích súdov v rozsahu jednej pätiny sudcov daného odvolacieho súdu.

2. Všeobecné zhromaždenia sudcov krajských súdov volia spomedzi svojich členov zástupcov všeobecných zhromaždení sudcov krajských súdov v rozsahu 1/50 počtu sudcov krajského súdu.

3. Voľba zástupcov uvedených v odsekoch 1 a 2 sa uskutoční najneskôr mesiac pred uplynutím funkčného obdobia členov Rady zvolených spomedzi sudcov všeobecných súdov. Zástupcovia sa volia na obdobie štyroch rokov.

...“

Zákon o KRS

20 Zákon z 12. mája 2011 o KRS bol zmenený okrem iného prostredníctvom ustawy o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (zákon, ktorým sa mení zákon o Štátnej súdnej rade a niektoré ďalšie zákony) z 8. decembra 2017 (Dz. U. z roku 2018, položka 3) a ustawa o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw (zákon, ktorým sa mení zákon o organizácii všeobecných súdov a niektoré ďalšie zákony) z 20. júla 2018 (Dz. U. z roku 2018, položka 1443) (ďalej len „zákon o KRS“).

21 Článok 9a zákona o KRS stanovuje:

„1. Snemovňa spomedzi sudcov [Sąd Najwyższy (Najvyšší súd)], všeobecných súdov, správnych súdov a vojenských súdov volí 15 členov [KRS] na spoločné funkčné obdobie v trvaní štyroch rokov.

...“

22 Článok 37 ods. 1 tohto zákona uvádza:

„Pokiaľ sa na funkciu sudcu prihlási viac uchádzačov, [KRS] preskúma a vyhodnotí spoločne všetky podané prihlášky. V takejto situácii [KRS] prijme uznesenie obsahujúce jeho rozhodnutia o predložení návrhu na vymenovanie do funkcie sudcu vo vzťahu ku všetkým uchádzačom.“

23 Článok 44 uvedeného zákona stanovuje:

„1. Účastník konania môže podať odvolanie na [Sąd Najwyższy (Najvyšší súd)], v ktorom namietne protizákonnosť uznesenia [KRS], pokiaľ osobitné predpisy nestanovujú inak. ...

1a. V individuálnych prípadoch týkajúcich sa vymenovania do funkcie sudcu na [Sąd Najwyższy (Najvyšší súd)] je možné podať odvolanie na [Naczelny Sąd Administracyjny (Najvyšší správny súd)]. V týchto veciach nie je možné podať odvolanie na [Sąd Najwyższy (Najvyšší súd)]. Odvolanie podané na [Naczelny Sąd Administracyjny (Najvyšší správny súd)] nesmie byť založené na údajnom nesprávnom posúdení splnenia kritérií uchádzačmi, ktoré sa berú do úvahy pri rozhodovaní o predložení návrhu na vymenovanie do funkcie sudcu [Sąd Najwyższy (Najvyšší súd)].

1b. Ak všetci účastníci konania nenapadli uznesenie uvedené v článku 37 ods. 1 v individuálnych veciach týkajúcich sa vymenovania do funkcie sudcu na [Sąd Najwyższy (Najvyšší súd)], toto uznesenie nadobúda právoplatnosť v časti obsahujúcej rozhodnutie o predložení návrhu na vymenovanie do funkcie sudcu [Sąd Najwyższy (Najvyšší súd)] a v časti obsahujúcej rozhodnutie o nepredložení návrhu na vymenovanie do funkcie sudcu toho istého súdu, pokiaľ ide o účastníkov konania, ktorí nepodali odvolanie.

2. Odvolanie sa podáva prostredníctvom predsedu [KRS] v lehote dvoch týždňov od doručenia uznesenia spolu s odôvodnením. ...

...

4. V individuálnych veciach týkajúcich sa vymenovania do funkcie sudcu na [Sąd Najwyższy (Najvyšší súd)] sa rozhodnutie, ktorým [Naczelny Sąd Administracyjny (Najvyšší správny súd)] zrušil uznesenie [KRS] o nepredložení návrhu na vymenovanie do funkcie sudcu na [Sąd Najwyższy (Najvyšší súd)], rovná prijatiu kandidatúry účastníka konania, ktorý podal odvolanie, na voľné miesto sudcu v rámci [Sąd Najwyższy (Najvyšší súd)], a to na miesto, pre ktoré sa ku dňu vyhlásenia rozhodnutia [Naczelny Sąd Administracyjny (Najvyšší správny súd)] konanie na [KRS] neskončilo, alebo v prípade neexistencie takéhoto konania na ďalšie voľné miesto sudcu v rámci [Sąd Najwyższy (Najvyšší súd)], ktoré bude uverejnené.“

Občiansky zákonník

24 Článok 385¹ ods. 1 ustawa – Kodeks cywilny (zákon, ktorým sa zavádza občiansky zákonník) z 23. apríla 1964 (Dz. U. z roku 1964, č. 16) v znení uplatniteľnom na spor vo veci samej stanovuje:

„Ustanovenia zmluvy uzatvorenej so spotrebiteľom, ktoré neboli dohodnuté individuálne, nie sú pre spotrebiteľa záväzné, ak jeho práva a povinnosti upravujú takým spôsobom, ktorý je v rozpore s dobrými mravmi a ktorý zjavne porušuje jeho záujmy (nekalé zmluvné podmienky). Toto ustanovenie neplatí pre podmienky, ktoré definujú hlavné povinnosti strán, predovšetkým cenu alebo odmenu, ak boli jednoznačne formulované.“

Občiansky súdny poriadok

- 25 Podľa článku 367 ustawa – Kodeks postępowania cywilnego (zákon, ktorým sa zavádza občiansky súdny poriadok) zo 17. novembra 1964 v znení uplatniteľnom na spor vo veci samej (ďalej len „občiansky súdny poriadok“):
- „1. Proti rozsudku súdu prvého stupňa možno podať odvolanie na súd druhého stupňa.
2. Odvolania proti rozsudku okresného súdu preskúmava krajský súd a odvolania proti rozsudku krajského súdu vyhlásenému na prvom stupni preskúmava [Sąd Apelacyjny (odvolací súd, Poľsko)].
3. Súd druhého stupňa prejednáva vec v trojčlennom senáte. Na neverejnom zasadnutí súd rozhoduje ako samosudca, s výnimkou prípadu, keď vyhlasuje rozsudok.“
- 26 Článok 379 občianskeho súdneho poriadku stanovuje:
- „Konanie je neplatné:
- ...
- 4) ak je zloženie súdu, ktorý vec prejednáva, v rozpore s právnymi predpismi, alebo ak sa na prejednaní veci zúčastnil sudca, ktorý bol *ex lege* vylúčený...”
- 27 Článok 398³ občianskeho súdneho poriadku stanovuje:
- „1. Účastník konania môže podať kasačný opravný prostriedok z týchto dôvodov:
- ...
- 2) porušenie procesných ustanovení, ak táto vada mohla mať skutočný vplyv na výsledok sporu.“
- 28 Podľa článku 398¹³ ods. 1 občianskeho súdneho poriadku „[Sąd Najwyższy (Najvyšší súd)] preskúma kasačný opravný prostriedok v medziach petitu a dôvodov opravného prostriedku; v medziach petitu však *ex officio* prihliada na neplatnosť konania“.
- 29 Článok 398¹⁵ občianskeho súdneho poriadku stanovuje:
- „1. Ak [Sąd Najwyższy (Najvyšší súd)] vyhovie kasačnému opravnému prostriedku, zruší napadnutý rozsudok v celom rozsahu alebo v jeho časti a vráti vec na nové prejednanie súdu, ktorý rozsudok vydal, alebo inému súdu rovnakého stupňa. ...
2. Ak sa vec vráti na nové prejednanie, vec prejedná iný senát súdu.“

30 Článok 401 občianskeho súdneho poriadku uvádza:

„Návrh na obnovu konania pre neplatnosť možno podať:

- 1) ak v senáte zasadala neoprávnená osoba alebo ak vo veci rozhodoval sudca, ktorý bol *ex lege* vylúčený, a účastník konania sa nemohol dovolávať vylúčenia *ex lege* pred nadobudnutím právoplatnosti rozsudku.

...“

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

- 31 Žalobou z 28. februára 2017, podanou 3. marca 2017 na Sąd Okręgowy w Świdnicy (Krajský súd Świdnica, Poľsko), sa BN, DM a EN domáhali uloženia povinnosti Getin Noble Bank zaplatiť im spoločne a nerozdielne sumu 175 107,10 poľského zlotého (PLN) (približne 39 485 eur) spolu so zákonnými úrokmi z omeškania, pričom poukázali na nekalú povahu mechanizmu indexácie úveru uvedeného v zmluve o hypotekárnom úvere indexovanom v cudzej mene, konkrétne vo švajčiarskych frankoch (CHF), a tiež doložky komplexného zabezpečenia pre prípad odmietnutia hypotéky počas prvých troch mesiacov úverovania.
- 32 Rozsudkom z 21. augusta 2018 tento súd uložil Getin Noble Bank povinnosť zaplatiť žalobcom vo veci samej celkovú sumu 16 120,12 PLN (približne 3 634 eur) spolu so zákonnými úrokmi z omeškania a vyhlásil za protiprávne zmluvné ustanovenia zmluvy o úvere dotknuté vo veci samej, ktoré tejto banke umožňovali svojvoľne stanoviť výmenný kurz švajčiarskeho franku namiesto toho, aby zohľadnila priemerný kurz stanovený Narodowy Bank Polski (Poľská národná banka), pričom však indexačný mechanizmus ako celok nevyhlásil za neplatný.
- 33 Žalobcovia vo veci samej sa proti tomuto rozsudku odvolali na Sąd Apelacyjny we Wrocławiu (Odvolací súd Vroclav, Poľsko). Rozsudkom z 28. februára 2019 tento súd potvrdil uvedený rozsudok.
- 34 Žalobcovia vo veci samej podali proti tomuto rozsudku kasačný opravný prostriedok na vnútroštátny súd, Sąd Najwyższy (Najvyšší súd), v ktorom v podstate tvrdia, že uvedený rozsudok je v rozpore s článkom 385¹ občianskeho zákonníka v znení uplatniteľnom na spor vo veci samej, a to v rozsahu, v akom neuznáva, že v dôsledku nekalej povahy podmienky indexácie stanovenej v zmluve dotknutej vo veci samej je celý mechanizmus indexácie stanovený v tejto zmluve medzi zmluvnými stranami neuplatniteľný.
- 35 V rámci preskúmania prípustnosti tohto opravného prostriedku vnútroštátny súd, ktorý je zložený zo sudcu občianskoprávneho senátu Sąd Najwyższy (Najvyšší súd, Poľsko), uvádza, že podľa článku 7 ods. 1 a 2 smernice 93/13 členské štáty musia upraviť možnosť podať opravný prostriedok správnej alebo súdnej povahy na účely určenia, či sú zmluvné podmienky nekalé, a že poľské právo stanovuje, že takýto opravný prostriedok má súdnu povahu. Vnútroštátny súd sa preto domnieva, že vnútroštátny orgán, ktorý skúma nekalú povahu zmluvných podmienok, musí spĺňať všetky podmienky na to, aby ho bolo možné kvalifikovať ako „súdny orgán“ v zmysle práva Únie.

- 36 Vnútroštátny súd v tejto súvislosti uvádza, že senát Sąd Apelacyjny we Wrocławiu (Odvolací súd Vroclav), ktorý vydal rozsudok z 28. februára 2019, proti ktorému bol podaný kasačný opravný prostriedok na vnútroštátny súd (ďalej len „rozsudok napadnutý kasačným opravným prostriedkom“), bol zložený z troch sudcov, konkrétne FO, GP a HK, ktorých nezávislosť by mohla byť vzhľadom na okolnosti súvisiace s ich vymenovaním do funkcie sudcu spochybnená.
- 37 Vnútroštátny súd v prvom rade uvádza, že FO bol prvýkrát vymenovaný do funkcie sudcu na základe uznesenia Štátnej rady Poľskej ľudovej republiky z 9. marca 1978, ďalej že tento sudca bol vymenovaný do funkcie sudcu na Sąd Wojewódzki (vojvodský súd, Poľsko) uznesením Štátnej rady Poľskej ľudovej republiky z 18. apríla 1984 a napokon že na výkon funkcie sudcu na Sąd Apelacyjny we Wrocławiu (Odvolací súd Vroclav) bol pridelený rozhodnutím prezidenta Poľskej republiky z 23. januára 1998, prijatým na návrh KRS. Pokiaľ ide o GP a HK, tí boli vymenovaní do funkcie sudcu na Sąd Apelacyjny we Wrocławiu (Odvolací súd Vroclav) rozhodnutiami prezidenta Poľskej republiky z 12. marca 2015 a zo 16. apríla 2012.
- 38 Vnútroštátny súd uvádza, že FO bol teda vymenovaný do svojej prvej funkcie sudcu v období, keď Poľská ľudová republika (ďalej len „PLR“) bola komunistickým štátom, a domnieva sa, že jeho následné pridelenie do funkcie sudcu na Sąd Apelacyjny we Wrocławiu (Odvolací súd Vroclav) bolo dôsledkom skoršieho rozhodnutia prijatého nedemokratickými orgánmi, ktoré neboli nestranné. Okrem toho po skončení komunistického režimu v PLR sa nevykonala nijaká kontrola, či sudcovia vymenovaní týmto režimom dodržiavali v období, počas ktorého bol tento režim pri moci, zásadu nezávislosti súdnictva.
- 39 Vnútroštátny súd tiež poukazuje na to, že v roku 1998, keď bol FO pridelený na Sąd Apelacyjny we Wrocławiu (Odvolací súd Vroclav), uznesenia KRS nielenže nemuseli byť odôvodnené, ale ani nepodliehali súdnemu preskúmaniu.
- 40 Vnútroštátny súd okrem toho uvádza, že Trybunał Konstytucyjny (Ústavný súd) v rozsudku z 20. júna 2017 konštatoval, že v rokoch 2000 až 2018 KRS nefungovala transparentne a že zloženie jej formácií bolo v rozpore s ústavou. Podľa vnútroštátneho súdu boli pritom GP a HK vymenovaní do funkcie sudcu na Sąd Apelacyjny we Wrocławiu (Odvolací súd Vroclav) práve v tomto období.
- 41 V tomto kontexte sa vnútroštátny súd pýta, či je v záujme zabezpečenia dodržiavania práva na účinnú súdnu ochranu povinný *ex officio* preskúmať, či senát Sąd Apelacyjny we Wrocławiu (Odvolací súd Vroclav), ktorý vydal rozsudok napadnutý kasačným opravným prostriedkom, spĺňa požiadavky nezávislosti a nestrannosti, a to aj napriek poľským ústavným ustanoveniam zaručujúcim neodvolateľnosť sudcov.
- 42 Podľa vnútroštátneho súdu musia byť skutkové a právne okolnosti súvisiace s vymenovaním sudcu preskúmané v každom štádiu súdneho konania na účely konštatovania nezávislosti rozhodovacieho zloženia, v ktorom sudca zasadá. Posúdenie splnenia požiadaviek nezávislosti a nestrannosti by sa tak malo vykonať *in concreto*, t. j. s prihliadnutím na prípadný vplyv spôsobu vymenovania sudcov na prejednávajúcu vec.
- 43 Vnútroštátny súd sa totiž domnieva, že keby sa nezávislosť súdu alebo zákonnosť vymenovania sudcu mala posudzovať *in abstracto*, t. j. bez preskúmania existencie prípadného vplyvu postupu vymenovania dotknutého sudcu na prejednávajúcu vec, umožnilo by to obísť pravidlá týkajúce sa

neodvolateľnosti sudcov, ktoré sú v zásade stanovené v ústavných ustanoveniach. Vnútroštátny súd v tejto súvislosti v pripomína, že z hľadiska Ústavy a poľskej ústavnej judikatúry je v zásade nemožné spochybniť vymenovanie sudcu.

- 44 Podľa vnútroštátneho súdu by teda len preskúmanie *in concreto* „individuálnych vlastností“ sudcu, ako je jeho etický postoj, v rámci posúdenia jeho nezávislosti umožnilo zachovať dôveru osôb podliehajúcich súdnej právomoci v súdne orgány.
- 45 Vnútroštátny súd sa však domnieva, že vzhľadom na rozsudok z 19. novembra 2019, A. K. a i. (Nezávislosť disciplinárneho senátu Najvyššieho súdu) (C-585/18, C-624/18 a C-625/18, EU:C:2019:982), je možné vykonať posúdenie nezávislosti súdu alebo zákonnosti vymenovania sudcu len *in abstracto*.
- 46 Vnútroštátny súd v tejto súvislosti uvádza, že Sąd Najwyższy (Najvyšší súd) rozsudkom z 5. decembra 2019 vychádzal z tohto rozsudku Súdneho dvora a rozhodol jednak, že KRS nie je nestranným orgánom nezávislým od zákonodarnej a výkonnej moci, a jednak, že disciplinárny senát Sąd Najwyższy (Najvyšší súd) nie je súdnym orgánom v zmysle práva Únie ani vnútroštátneho práva.
- 47 Dňa 23. januára 2020 občianskoprávny a trestný senát, ako aj senát pre pracovnoprávne veci a veci sociálneho zabezpečenia Sąd Najwyższy (Najvyšší súd) bez účasti sudcu, ktorý je vnútroštátnym súdom, prijali spoločné uznesenie, ktorým bola potvrdená judikatúra vyplývajúca z rozsudku z 5. decembra 2019 uvedeného v predchádzajúcom bode.
- 48 Podľa tohto sudcu je však toto uznesenie nezlučiteľné s iným uznesením z 8. januára 2020, ktoré má tiež záväznú povahu a bolo vydané senátom toho istého súdu pre mimoriadne preskúmanie a veci verejné. Z tohto uznesenia vyplýva jednak, že keď je na Sąd Najwyższy (Najvyšší súd) podaný opravný prostriedok proti uzneseniu KRS týkajúcemu sa kandidáta na funkciu sudcu, tento súd musí preskúmať, či je KRS nezávislá s prihliadnutím na rozsudok z 19. novembra 2019, A. K. a i. (Nezávislosť disciplinárneho senátu Najvyššieho súdu) (C-585/18, C-624/18 a C-625/18, EU:C:2019:982), a jednak, že Sąd Najwyższy (Najvyšší súd) môže zrušiť takéto uznesenie KRS len v dvoch prípadoch, a to ak navrhovateľ preukáže, že zaujatosť KRS mala vplyv na obsah uvedeného uznesenia, alebo ak v prípade, že dotknutý sudca už bol vymenovaný, a s ohľadom na ústavný zákaz posudzovania platnosti aktu vymenovania sudcu navrhovateľ preukáže, že súd, v ktorom dotknutý sudca zasadá, nie je nestranný a nezávislý.
- 49 Za týchto podmienok Sąd Najwyższy (Najvyšší súd) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:
- „1. Má sa článok 2, článok 4 ods. 3, článok 6 ods. 1 a 3 a článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ v spojení s článkom 47 prvým a druhým odsekom [Charty] a s článkom 267 tretím odsekom ZFEÚ, ako aj článok 38 Charty a článok 7 ods. 1 a 2 smernice [93/13] vykladať v tom zmysle, že za nezávislý a nestranný súd, ktorý má potrebnú kvalifikáciu v zmysle práva Európskej únie, sa považuje aj orgán, v ktorom zasadá osoba, ktorá bola prvýkrát vymenovaná do funkcie sudcu alebo neskôr pridelená na súd vyššieho stupňa politickým orgánom výkonnej moci v totalitnom, nedemokratickom a komunistickom systéme vlády (Rada Państwa Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej – Štátna rada Poľskej ľudovej republiky) na základe návrhu ministra spravodlivosti tohto štátu, najmä vzhľadom na... netransparentnosť kritérií menovania...

možnosť kedykoľvek odvolať sudcu,... neúčasť sudcovskej samosprávy na výberovom konaní a... neexistenciu príslušných orgánov verejnej moci vytvorených v demokratických voľbách, čo by mohlo naštříbiť dôveru, akú musia súdy v demokratickej spoločnosti vzbudzovať?

2. Je na zodpovedanie [prvej otázky] relevantná skutočnosť, že k neskoršiemu prideleniu sudcu (na súdy vyššieho stupňa) mohlo dôjsť v dôsledku uznania zodpovedajúcej doby výkonu práce (praxe) a na základe hodnotenia výkonu práce na pracovnom mieste, na ktoré bola táto osoba pridelená minimálne prvýkrát politickými orgánmi uvedenými [v prvej otázke] a na základe postupu opísaného [v uvedenej otázke], čo by mohlo naštříbiť dôveru, ktorú musia súdy v demokratickej spoločnosti vzbudzovať?
3. Je na zodpovedanie [prvej otázky] relevantná skutočnosť, že neskoršie pridelenie sudcu <na súdy vyššieho stupňa s výnimkou [Sąd Najwyższy (Najvyšší súd)]> nebolo podmienené zložením sudcovskej prisahy rešpektovať hodnoty demokratickej spoločnosti a že osoba prvýkrát vymenovaná do funkcie sudcu skladala svoj sľub prisahajúc vernosť politickému systému komunistickej krajiny a „ľudovodemokratickej zákonnosti“, čo by mohlo naštříbiť dôveru, ktorú musia súdy v demokratickej spoločnosti vzbudzovať?
4. Má sa článok 2, článok 4 ods. 3, článok 6 ods. 1 a 3 a článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ v spojení s článkom 47 prvým a druhým odsekom Charty a s článkom 267 tretím odsekom ZFEÚ, ako aj článok 38 Charty a článok 7 ods. 1 a 2 smernice 93/13 vykladať v tom zmysle, že za nezávislý a nestranný súd, ktorý má potrebnú kvalifikáciu v zmysle práva Európskej únie, sa považuje aj orgán, v ktorom zasadá osoba, ktorá bola prvýkrát vymenovaná do funkcie sudcu alebo neskôr pridelená na súd vyššieho stupňa pri závažnom porušení ústavných predpisov členského štátu Európskej únie, a to vzhľadom na protiústavné obsadenie orgánu [Krajowa Rada Sądownictwa (Štátna súdna rada)] vyberajúceho túto osobu ako kandidáta následne vymenovaného do funkcie sudcu, čo bolo potvrdené ústavným súdom členského štátu EÚ a čo by mohlo v konečnom dôsledku naštříbiť dôveru, ktorú musia súdy v demokratickej spoločnosti vzbudzovať?
5. Má sa článok 2, článok 4 ods. 3, článok 6 ods. 1 a 3 a článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ v spojení s článkom 47 prvým a druhým odsekom Charty a s článkom 267 tretím odsekom ZFEÚ, ako aj článok 38 Charty a článok 7 ods. 1 a 2 smernice 93/13 vykladať v tom zmysle, že za nezávislý a nestranný súd, ktorý má potrebnú kvalifikáciu v zmysle práva Európskej únie, sa považuje aj orgán, v ktorom zasadá osoba, ktorá bola prvýkrát vymenovaná do funkcie sudcu alebo neskôr pridelená na súd vyššieho stupňa a ktorá bola vybratá ako kandidát na túto funkciu v konaní pred orgánom hodnotiacim kandidátov [Krajowa Rada Sądownictwa (Štátna súdna rada)], ak toto konanie nespĺňalo kritériá verejnosti a transparentnosti pravidiel pre výber kandidátov, čo by mohlo v konečnom dôsledku naštříbiť dôveru, ktorú musia súdy v demokratickej spoločnosti vzbudzovať?
6. Má sa článok 2, článok 4 ods. 3, článok 6 ods. 3 a článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ v spojení s článkom 47 prvým a druhým odsekom Charty a s článkom 267 tretím odsekom ZFEÚ, ako aj článok 38 Charty a článok 7 ods. 1 a 2 smernice 93/13 vykladať v tom zmysle, že súd členského štátu Európskej únie na poslednom stupni [Sąd Najwyższy (Najvyšší súd)] s cieľom zabezpečiť účinnú súdnu ochranu ako prostriedok na zabránenie trvalému používaniu nekalých podmienok v zmluvách, ktoré uzatvorili predajcovia alebo dodávatelia so spotrebiteľmi, musí v každom štádiu konania z úradnej moci posúdiť, či:

- a) súd uvedený [v prvej a štvrtej otázke] spĺňa kritériá nezávislého a nestranného súdu s potrebnou kvalifikáciou v zmysle práva Európskej únie bez ohľadu na vplyv posúdenia kritérií uvedených v týchto [otázkach] na obsah rozhodnutia, pokiaľ ide o konštatovanie nekalej povahy zmluvnej podmienky, a či navyše
 - b) je konanie pred súdom uvedeným [v prvej a štvrtej otázke] platné?
7. Má sa článok 2, článok 6 ods. 1 a 3 a článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ v spojení s článkom 47 prvým a druhým odsekom Charty a s článkom 267 tretím odsekom ZFEÚ, ako aj článok 38 Charty a článok 7 ods. 1 a 2 smernice 93/13 vykladať v tom zmysle, že ústavné predpisy členského štátu... Únie týkajúce sa organizácie súdov alebo menovania sudcov, ktoré znemožňujú preskúmanie účinnosti vymenovania sudcu, môžu v súlade s právom... Únie brániť konštatovaniu nedostatku nezávislosti súdu alebo sudcu, ktorý v ňom zasadá, v dôsledku skutočností uvedených v [prvej až piatej otázke]?”

O návrhu na prejednanie veci v skrátrenom konaní a prednostné prejednanie

- 50 Vnútroštátny súd navrhol, aby Súdny dvor prejednal túto vec v skrátrenom konaní podľa článku 105 ods. 1 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora. Na podporu tohto návrhu uviedol, že začatie takéhoto konania je v podstate odôvodnené nielen potrebou posúdenia zákonnosti rozsudku napadnutého kasačným opravným prostriedkom, ale aj potrebou preukázať zákonnosť spochybnenia ústavného postavenia mnohých poľských sudcov z hľadiska práva Únie, a teda potrebou stanoviť povahu a účinky rozhodnutí vydaných rozhodovacími zloženiami, v ktorých zasadajú títo sudcovia. Takéto konanie je navyše odôvodnené skutočnosťou, že rozsudok Súdneho dvora v prejednávanej veci môže doplniť výklad práva Únie, aby sa zabránilo rozporu medzi Ústavou a právom Únie, ako je vykladané v rozsudku z 19. novembra 2019, A. K. a i. (Nezávislosť disciplinárneho senátu Najvyššieho súdu) (C-585/18, C-624/18 a C-625/18, EU:C:2019:982), a rozhodnutiami poľských súdov vydanými na základe tohto rozsudku.
- 51 Článok 105 ods. 1 rokovacieho poriadku stanovuje, že na návrh vnútroštátneho súdu alebo výnimočne i bez návrhu môže predseda Súdneho dvora, ak si povaha veci vyžaduje jej prejednanie bez zbytočného odkladu, po vypočutí sudcu spravodajcu a generálneho advokáta rozhodnúť, že prejudiciálne konanie prebehne v skrátrenom konaní.
- 52 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že takéto skrátané konanie predstavuje procesný nástroj určený na riešenie mimoriadne naliehavej situácie. Okrem toho z judikatúry Súdneho dvora tiež vyplýva, že skrátané konanie sa nemusí uplatniť, ak citlivá a zložitá povaha právnych problémov nastolených vo veci nie je vhodná na uplatnenie takéhoto konania, najmä ak sa nezdá vhodné skrátiť písomnú časť konania na Súdnom dvore (rozsudok z 18. mája 2021, Asociația „Forumul Judecătorilor din România“ a i., C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 a C-397/19, EU:C:2021:393, bod 103 a citovaná judikatúra).
- 53 V prejednávanej veci predseda Súdneho dvora rozhodnutím z 8. mája 2020 po vypočutí sudcu spravodajcu a generálneho advokáta zamietol návrh na prejednanie tejto veci v skrátrenom súdnom konaní. Hoci totiž v zásade neexistuje nijaká vzájomná súvislosť medzi stupňom obťažnosti veci a naliehavosťou, s akou by o nej malo byť rozhodnuté, treba konštatovať, že citlivá a zložitá povaha právnych problémov nastolených v tejto veci nie je vhodná na uplatnenie skrátaného konania (analogicky pozri uznesenie predsedu Súdneho dvora z 18. októbra 2017,

Weiss a i., C-493/17, neuverejnené, EU:C:2017:792, bod 13). Okrem toho treba zdôrazniť, že návrh na začatie prejudiciálneho konania bol Súdnemu dvoru doručený takmer tri mesiace po jeho vydaní, čo nasvedčuje tomu, že v prejednávanej veci nejde o mimoriadne naliehavú situáciu.

- 54 Vzhľadom na tvrdenia uplatnené vnútroštátnym súdom však predseda Súdneho dvora 8. mája 2020 rozhodol, že táto vec bude prejednaná prednostne na základe článku 53 ods. 3 rokovacieho poriadku.

O návrhu na opätovné otvorenie ústnej časti konania

- 55 Podaním doručeným do kancelárie Súdneho dvora 29. decembra 2021 poľská vláda požiadala o opätovné otvorenie ústnej časti konania.
- 56 Táto vláda na podporu svojho návrhu uviedla, že Sąd Najwyższy (Najvyšší súd) rozhodnutím z 13. decembra 2020 zrušil rozhodnutie vydané iným senátom toho istého súdu, a to okrem iného z dôvodu, že neexistuje nijaká záruka, že tento senát spĺňa požadovaný štandard nezávislosti a nestrannosti súdov. Podľa uvedenej vlády obsah tohto rozhodnutia a z neho vyplývajúce dôsledky posilňujú tvrdenia, ktoré už Súdnemu dvoru v tejto veci predložila, a preto si zaslužia byť v rámci tejto veci preskúmané.
- 57 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že Súdny dvor môže podľa článku 83 svojho rokovacieho poriadku kedykoľvek po vypočutí generálneho advokáta rozhodnúť o opätovnom začatí ústnej časti konania, najmä ak usúdi, že nemá dostatok informácií, alebo ak účastník konania uviedol po skončení tejto časti konania novú skutočnosť, ktorá môže mať rozhodujúci vplyv na rozhodnutie Súdneho dvora.
- 58 V prejednávanej veci však Súdny dvor po vypočutí generálneho advokáta usudzuje, že po skončení písomnej časti konania a pojednávania, ktoré sa na ňom uskutočnilo, má k dispozícii všetky informácie potrebné na rozhodnutie o tomto návrhu na začatie prejudiciálneho konania. Okrem toho poukazuje na to, že v návrhu na opätovné otvorenie ústnej časti konania, ktorý podala poľská vláda, sa neuvádza nijaká nová skutočnosť takej povahy, že by mohla mať vplyv na rozhodnutie, ktoré má vydať.
- 59 Poľská vláda totiž netvrdí, že rozhodnutie Sąd Najwyższy (Najvyšší súd) z 13. decembra 2020 má nejaký vplyv na konanie vo veci samej. Tvrdí len, že dôvody uvedené v tomto rozhodnutí „posilňujú tvrdenia“, ktoré už predložila Súdnemu dvoru v tejto veci.
- 60 Za týchto okolností nie je opodstatnené nariadiť opätovné otvorenie ústnej časti konania.

O prípustnosti návrhu na začatie prejudiciálneho konania

- 61 Rzecznik Praw Obywatelskich (ombudsman, Poľsko) tvrdí, že návrh na začatie prejudiciálneho konania je neprípustný z dôvodu väd, ktorými bolo poznačené vymenovanie sudcu, ktorý je vnútroštátnym súdom, do funkcie sudcu, a z dôvodu pochybností, ktoré možno oprávnené mať o jeho nezávislosti a nestrannosti.
- 62 Ombudsman v tejto súvislosti po prvé uvádza, že v prejednávanej veci tohto sudcu nemožno kvalifikovať ako „súdny orgán“ v zmysle práva Únie. Povaha a závažnosť väd, ktorými bolo poznačené vymenovanie sudcu, ktorý je vnútroštátnym súdom, do funkcie sudcu, oslabili

účinnosť postupu vymenovania, a preto tento sudca stratil svoje postavenie súdneho orgánu. Tieto vady sú totiž takej povahy, že neumožňujú považovať uvedeného sudcu za platne zriadený súdny orgán, ktorý spĺňa kritérium súdu „zriadeného zákonom“.

- 63 Ombudsman po druhé uvádza, že posúdenie všetkých právnych a skutkových okolností súvisiacich s postupom vymenovania sudcu, ktorý je vnútroštátnym súdom, neumožňuje vyvrátiť všetky oprávnené pochybnosti o nezávislosti a nestrannosti tohto sudcu.
- 64 Podľa ombudsmana preto sudca, ktorý je vnútroštátnym súdom, nespĺňa dve základné kritériá na to, aby mal povahu „súdneho orgánu“ v zmysle článku 267 ZFEÚ, a to kritérium zriadenia zákonom a kritérium nezávislosti a nestrannosti. Nesplnenie týchto požiadaviek, či už kumulatívne alebo individuálne, stačí na založenie konštatovania, že vnútroštátny súd nie je oprávnený položiť Súdnemu dvoru prejudiciálne otázky v rámci postupu spolupráce upraveného v článku 267 ZFEÚ.
- 65 Európska komisia netvrdí, že návrh na začatie prejudiciálneho konania je neprípustný, poznamenáva však, že akt vymenovania sudcu, ktorý je vnútroštátnym súdom, do funkcie na Sąd Najwyższy (Najvyšší súd) bol založený na uznesení KRS z 28. augusta 2018. Hoci bol výkon tohto uznesenia pozastavený uzneseniami Naczelny Sąd Administracyjny (Najvyšší správny súd) z 27. septembra a z 8. októbra 2018, prezident Poľskej republiky napriek tomu vymenoval tohto sudcu do funkcie na Sąd Najwyższy (Najvyšší súd). Komisia sa za týchto podmienok domnieva, že môžu existovať určité pochybnosti o tom, či uvedený sudca spĺňa požiadavku „súdu zriadeného zákonom“ v súlade s článkom 19 ods. 1 ZEÚ a článkom 47 Charty.
- 66 V tejto súvislosti treba na úvod pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry Súdného dvora pri posudzovaní, či má dotknutý vnútroštátny orgán povahu „súdneho orgánu“ v zmysle článku 267 ZFEÚ, čo predstavuje otázku, ktorá spadá výlučne do práva Únie, a tak pri posudzovaní, či je návrh na začatie prejudiciálneho konania prípustný, berie Súdny dvor do úvahy súhrn okolností, akými sú zákonný základ tohto orgánu, jeho trvalosť, záväzný charakter jeho právnych aktov, kontradiktórna povaha jeho konania, uplatňovanie právnych noriem týmto orgánom, ako aj jeho nezávislosť (rozsudky z 21. januára 2020, Banco de Santander, C-274/14, EU:C:2020:17, bod 51 a citovaná judikatúra, a zo 16. novembra 2021, Prokuratura Rejonowa w Mińsku Mazowieckim a i., C-748/19 až C-754/19, EU:C:2021:931, bod 42).
- 67 V prejednávanej veci návrh na začatie prejudiciálneho konania predložil Sąd Najwyższy (Najvyšší súd), ktorý má rozhodnúť *in limine litis* o prípustnosti kasačného opravného prostriedku uvedeného v bode 34 tohto rozsudku a ktorý je na základe vnútroštátneho práva povinný preskúmať na tento účel zákonnosť zloženia senátu, ktorý vydal rozsudok napadnutý kasačným opravným prostriedkom.
- 68 Je nesporné, že Sąd Najwyższy (Najvyšší súd) ako taký spĺňa požiadavky pripomenuté v bode 66 tohto rozsudku. V prejednávanej veci je podľa ombudsmana spornou otázka, či dotknutý sudca zasadaajúci ako samosudca, ktorý zaslal Súdnemu dvoru tento návrh na začatie prejudiciálneho konania, spĺňa požiadavky, ktoré musí orgán spĺňať na to, aby ho bolo možné kvalifikovať ako „súdny orgán“ v zmysle článku 267 ZFEÚ.
- 69 Pokiaľ pritom návrh na začatie prejudiciálneho konania podal vnútroštátny súd, treba vychádzať z domnienky, že spĺňa požiadavky pripomenuté v bode 66 tohto rozsudku, a to bez ohľadu na jeho konkrétne zloženie.

- 70 Z ustálenej judikatúry totiž vyplýva, že v rámci prejudiciálneho konania upraveného v článku 267 ZFEÚ neprináleží Súdnemu dvoru, aby vzhľadom na rozdelenie právomocí medzi ním a vnútroštátnym súdom overil, či rozhodnutie vnútroštátneho súdu bolo prijaté v súlade s vnútroštátnymi pravidlami organizácie súdov a súdnych konaní. Súdny dvor sa tak musí držať rozhodnutia vnútroštátneho súdu členského štátu, pokiaľ nie je zrušené v rámci vnútroštátnych opravných prostriedkov stanovených vnútroštátnym právom (rozsudky zo 14. januára 1982, Reina, 65/81, EU:C:1982:6, bod 7, a zo 16. novembra 2021, Prokuratura Rejonowa w Mińsku Mazowieckim a i., C-748/19 až C-754/19, EU:C:2021:931, bod 44).
- 71 Okrem toho treba pripomenúť, že základom súdneho systému zriadeného Zmluvami je prejudiciálne konanie upravené v článku 267 ZFEÚ, ktoré má za cieľ – prostredníctvom nastoleného dialógu medzi Súdny dvorom a súdmi členských štátov – zabezpečiť jednotný výklad práva Únie, čím umožňuje zabezpečiť jeho súdržnosť, plný účinok a autonómiu a nakoniec aj špecifický charakter práva vytvoreného Zmluvami [rozsudok z 2. marca 2021, A.B. a i. (Vymenovanie sudcov na Najvyšší súd – Odvolanie), C-824/18, EU:C:2021:153, bod 90 a citovaná judikatúra].
- 72 Domnienku uvedenú v bode 69 tohto rozsudku však možno vyvrátiť, pokiaľ by právoplatné súdne rozhodnutie vydané vnútroštátnym alebo medzinárodným súdom viedlo ku konštatovaniu, že sudca, ktorý je vnútroštátnym súdom, nemá postavenie nezávislého a nestranného súdu vopred zriadeného zákonom v zmysle článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ v spojení s článkom 47 druhým odsekom Charty.
- 73 Keďže v prejednávanej veci Súdny dvor nemal v čase skončenia ústnej časti konania vedomosť o tom, že by vo vzťahu k sudcovi, ktorý je vnútroštátnym súdom, bolo vydané takéto právoplatné súdne rozhodnutie, prípadné vady, ktorými mohol byť poznačený vnútroštátny postup vymenovania tohto sudcu, nemôžu spôsobiť neprípustnosť tohto návrhu na začatie prejudiciálneho konania.
- 74 Treba zdôrazniť, že domnienka uvedená v bode 69 tohto rozsudku sa uplatňuje výlučne na účely posúdenia prípustnosti návrhov na začatie prejudiciálneho konania v rámci článku 267 ZFEÚ. Nemožno z toho vyvodiť, že podmienky vymenovania sudcov vnútroštátneho súdu nutne umožňujú splnenie záruk prístupu k nezávislému a nestrannému súdu vopred zriadenému zákonom v zmysle článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ alebo článku 47 Charty.
- 75 Napokon treba spresniť, ako uviedol generálny advokát v bode 77 svojich návrhov, že iné posúdenie ako to, ktoré vyplýva z bodov 68 až 74 tohto rozsudku, by mohlo byť na mieste za okolností, keď by iné faktory presahujúce rámec osobnej situácie sudcu alebo sudcov, ktorí formálne podali návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, mali vplyv na celkové fungovanie vnútroštátneho súdu, ktorého členmi sú títo sudcovia, a prispievali by tak k ohrozeniu nezávislosti a nestrannosti uvedeného súdu.
- 76 Z vyššie uvedeného vyplýva, že návrh na začatie prejudiciálneho konania je prípustný.

O prejudiciálnych otázkach

O prvej až piatej otázke

Úvodné pripomienky

- 77 Prvá až piata prejudiciálna otázka sa týkajú výkladu článku 2, článku 4 ods. 3, článku 6 ods. 1 a 3 a článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ v spojení s článkom 47 prvým a druhým odsekom Charty a s článkom 267 tretím odsekom ZFEÚ, ako aj článku 38 Charty a článku 7 ods. 1 a 2 smernice 93/13.
- 78 Z odôvodnenia rozhodnutia vnútroštátneho súdu však vyplýva, že tieto otázky sa v podstate týkajú výkladu zásady nezávislosti a nestrannosti súdov, ktorá vyplýva z článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ a z článku 47 Charty. Okrem toho treba poznamenať, že článok 7 ods. 1 a 2 smernice 93/13 v podstate stanovuje, že spotrebitelia môžu zabrániť ďalšiemu uplatňovaniu nekalých podmienok v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľmi zo strany predajcov alebo dodávateľov najmä tým, že sa obrátia na príslušné súdy, a že prejednávaná vec sa týka najmä uznania nekalej povahy zmluvných podmienok.
- 79 Za týchto podmienok je potrebné preskúmať prvú až piatu otázku len z hľadiska článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ, článku 47 Charty a článku 7 ods. 1 a 2 smernice 93/13.

O prvej až tretej otázke

- 80 Svojou prvou až treťou otázkou, ktoré treba preskúmať spoločne, sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ, článok 47 Charty a článok 7 ods. 1 a 2 smernice 93/13 vykladať v tom zmysle, že bránia tomu, aby sa senát súdu členského štátu, v ktorom zasadá sudca, ktorého prvé vymenovanie do tejto funkcie alebo následné pridelenie na súd vyššieho stupňa je výsledkom rozhodnutia prijatého orgánom nedemokratického režimu, ktorý bol v tomto členskom štáte pri moci pred jeho pristúpením k Únii, považoval za nezávislý a nestranný súd, a to aj ak sa pridelenie tohto sudcu na súdy po skončení tohto režimu zakladalo okrem iného na rokoch odpracovaných uvedeným sudcom počas trvania tohto režimu alebo ak zložil svoj sudcovský sľub len pri svojom prvom vymenovaní do funkcie sudcu orgánom tohto režimu.
- 81 Prvá až tretia otázka sa týkajú troch okolností sprevádzajúcich vymenovanie FO, ktorý je jedným zo sudcov senátu, ktorý vydal rozsudok napadnutý kasačným opravným prostriedkom, ktoré vnútroštátny súd vníma ako problematické z hľadiska ustanovení uvedených v bode 80 tohto rozsudku.
- 82 Po prvé vnútroštátny súd uvádza, že FO bol prvýkrát vymenovaný do funkcie sudcu Štátnou radou PLR, ktorá bola politickým orgánom výkonnej moci PLR, na návrh vtedajšieho ministra spravodlivosti a podľa nariadenia s právnou silou zákona zo 6. februára 1928 o organizácii všeobecných súdov, a to bez toho, aby sa toto vymenovanie zakladalo na transparentných kritériách, bez toho, aby sa na postupe vymenovania zúčastnil orgán súdnej samosprávy alebo verejný orgán zriadený na základe demokratických volieb, a bez toho, aby bola zaručená neodvolateľnosť FO.

- 83 Po druhé vnútroštátny súd uvádza, že FO mohol byť neskôr pridelený na výkon funkcie sudcu na súdoch vyššieho stupňa na základe rokov, ktoré odpracoval ako sudca v období, keď bol v Poľsku pri moci komunistický režim, ako aj na základe posúdenia plnenia jeho povinností sudcu vo funkcii, do ktorej bolo vymenovaný týmto režimom.
- 84 Po tretie vnútroštátny súd uvádza, že FO nezložil sudcovský sľub po skončení komunistického režimu v PLR, ale pri svojom prvom vymenovaní do funkcie sudcu týmto režimom prisahal, že bude okrem iného chrániť politický systém komunistického štátu.
- 85 V tejto súvislosti je potrebné hneď na úvod uviesť, že položené otázky sa týkajú okolností, ktoré ako celok nastali pred 1. májom 2004, kedy Poľská republika pristúpila k Únii.
- 86 Treba pritom pripomenúť, že Súdny dvor má právomoc vykladať právo Únie výlučne v rozsahu jeho uplatňovania v novom členskom štáte odo dňa pristúpenia tohto štátu k Únii (pozri v tomto zmysle rozsudok z 10. januára 2006, Ynos, C-302/04, EU:C:2006:9, bod 36 a citovanú judikatúru).
- 87 Treba však uviesť, že predmetom otázky, o ktorej má vnútroštátny súd v prejednávanej veci rozhodnúť in *limine litis*, nie je situácia, ktorej všetky následky sa prejavili pred pristúpením Poľskej republiky k Únii (pozri v tomto zmysle rozsudok z 3. septembra 2014, X, C-318/13, EU:C:2014:2133, bod 23, ako aj zo 6. októbra 2016, Paoletti a i., C-218/15, EU:C:2016:748, bod 41). Stačí totiž konštatovať, že hoci bol FO vymenovaný do funkcie sudcu pred týmto pristúpením, aj v súčasnosti má postavenie sudcu a vykonáva funkcie zodpovedajúce tomuto postaveniu.
- 88 V nadväznosti na toto konštatovanie právomoci Súdneho dvora treba pripomenúť, že hoci organizácia súdnictva v členských štátoch patrí do právomoci týchto štátov, nič to nemení na skutočnosti, že pri výkone tejto právomoci musia členské štáty dodržiavať povinnosti, ktoré im vyplývajú z práva Únie (rozsudok z 20. apríla 2021, Repubblica, C-896/19, EU:C:2021:311, bod 48).
- 89 Ako stanovuje článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ, členským štátom prináleží stanoviť pre osoby podliehajúce súdnej právomoci v oblastiach, na ktoré sa vzťahuje právo Únie, prostriedky nápravy a konania potrebné na zabezpečenie ich práva na účinnú súdnu ochranu. Zásada účinnej súdnej ochrany práv osôb podliehajúcich súdnej právomoci vyplývajúcej z práva Únie, na ktorú sa takto odvoláva článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ, predstavuje všeobecnú zásadu práva Únie, ktorá vychádza z ústavných tradícií spoločných členským štátom, bola zakotvená v článkoch 6 a 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd podpísaného v Ríme 4. novembra 1950 (ďalej len „EDLP“) a v súčasnosti je potvrdená v článku 47 Charty. Toto posledné uvedené ustanovenie sa teda musí náležite zohľadniť na účely výkladu uvedeného článku 19 ods. 1 druhého pododseku [rozsudok zo 6. októbra 2021, W.Ž. (Senát Najvyššieho súdu pre mimoriadne preskúmanie a veci verejné – Vymenovanie), C-487/19, EU:C:2021:798, bod 102 a citovaná judikatúra].
- 90 Pokiaľ ide o vecnú pôsobnosť článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ, toto ustanovenie sa týka „oblastí, na ktoré sa vzťahuje právo Únie“, bez ohľadu na okolnosti, za akých členské štáty uplatňujú toto právo v zmysle článku 51 ods. 1 Charty [rozsudok zo 6. októbra 2021, W.Ž. (Senát Najvyššieho súdu pre mimoriadne preskúmanie a veci verejné – Vymenovanie), C-487/19, EU:C:2021:798, bod 103 a citovaná judikatúra].

- 91 Podľa článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ tak musí každý členský štát zabezpečiť, aby orgány, ktoré sa v zmysle práva Únie považujú za „súdny orgán“, patriace do jeho systému opravných prostriedkov v oblastiach, na ktoré sa vzťahuje právo Únie a ktoré preto môžu v tomto postavení rozhodovať o uplatňovaní alebo výklade práva Únie, spĺňali požiadavky účinnej súdnej ochrany [rozsudok zo 6. októbra 2021, W.Ż. (Senát Najvyššieho súdu pre mimoriadne preskúmanie a veci verejné – Vymenovanie), C-487/19, EU:C:2021:798, bod 104 a citovaná judikatúra].
- 92 V prejednávanej veci je nesporné, že poľský všeobecný súd, akým je Sąd Apelacyjny we Wrocławiu (Odvolací súd Vroclav), ktorý mal, rovnako ako v kontexte konania vo veci samej, rozhodovať o otázkach týkajúcich sa uplatňovania a výkladu ustanovení práva Únie, konkrétne ustanovení smernice 93/13, ako „súdny orgán“ v zmysle vymedzenom týmto právom, patrí do poľského systému prostriedkov nápravy v „oblastiach, na ktoré sa vzťahuje právo Únie“ v zmysle článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ, takže tento súd musí spĺňať požiadavky účinnej súdnej ochrany.
- 93 Na zabezpečenie toho, aby takýto súd bol schopný zabezpečiť účinnú súdnu ochranu, ktorá sa vyžaduje podľa článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ, je prvoradé zachovanie jeho nezávislosti a nestrannosti, ako to potvrdzuje článok 47 druhý odsek Charty, ktorý medzi požiadavkami súvisiacimi so základným právom na účinný prostriedok nápravy uvádza prístup k „nezávislému“ súdu [rozsudok zo 16. novembra 2021, Prokuratura Rejonowa w Mińsku Mazowieckim a i., C-748/19 až C-754/19, EU:C:2021:931, bod 65 a citovaná judikatúra].
- 94 Ako Súdny dvor opakovane zdôraznil, táto požiadavka nezávislosti a nestrannosti súdov, ktorá je inherentnou súčasťou výkonu úlohy rozhodovať ako súd, patrí do podstaty práva na účinnú súdnu ochranu a základného práva na spravodlivý proces, ktoré má zásadný význam ako záruka ochrany všetkých práv, ktoré osobám podliehajúcim súdnej právomoci vyplývajú z práva Únie, a zachovania spoločných hodnôt členských štátov uvedených v článku 2 ZEÚ, najmä hodnoty právneho štátu [rozsudok zo 16. novembra 2021, Prokuratura Rejonowa w Mińsku Mazowieckim a i., C-748/19 až C-754/19, EU:C:2021:931, bod 66 a citovaná judikatúra].
- 95 Podľa ustálenej judikatúry záruky nezávislosti a nestrannosti vyžadované podľa práva Únie stanovujú ako požiadavku existenciu pravidiel, najmä pokiaľ ide o zloženie orgánu, menovanie, funkčné obdobia, ako aj dôvody zdržania sa hlasovania, vylúčenia pre zaujatosť a odvolania jeho členov, ktoré umožňujú odstrániť akékoľvek oprávnené pochybnosti vo vnímaní osôb podliehajúcich súdnej právomoci, pokiaľ ide o neovplyvniteľnosť uvedeného orgánu vonkajšími činiteľmi a jeho neutralitu vo vzťahu k protichodným záujmom [rozsudok zo 16. novembra 2021, Prokuratura Rejonowa w Mińsku Mazowieckim a i., C-748/19 až C-754/19, EU:C:2021:931, bod 67 a citovaná judikatúra].
- 96 V tejto súvislosti je dôležité, aby sudcovia boli chránení pred vonkajšími zásahmi alebo tlakmi, ktoré by mohli ohroziť ich nezávislosť a nestrannosť. Pravidlá týkajúce sa postavenia sudcov a výkonu ich sudcovskej funkcie musia predovšetkým umožniť vylúčiť nielen akýkoľvek priamy vplyv vo forme pokynov, ale aj formy vplyvu, ktoré sú viac nepriame a ktoré by mohli ovplyvniť rozhodnutia dotknutých sudcov, a tým vylúčiť absenciu dojmu nezávislosti alebo nestrannosti týchto sudcov, ktorá by mohla narušiť dôveru, ktorú musí súdnictvo v demokratickej spoločnosti a v právnom štáte vzbudzovať u osôb podliehajúcich súdnej právomoci [rozsudok zo 16. novembra 2021, Prokuratura Rejonowa w Mińsku Mazowieckim a i., C-748/19 až C-754/19, EU:C:2021:931, bod 69 a citovaná judikatúra].

- 97 Je teda nevyhnutné, aby hmotnoprávne podmienky a procesné pravidlá, ktorými sa riadi prijímanie rozhodnutí o vymenovaní sudcov, boli také, aby u osôb podliehajúcich súdnej právomoci nemohli po vymenovaní dotknutých osôb vyvolať oprávnené pochybnosti, pokiaľ ide o neovplyvniteľnosť dotknutých sudcov vonkajšími činiteľmi a ich neutralitu vo vzťahu k jednotlivým záujmom, o ktorých rozhodujú. Na tento účel je dôležité najmä to, aby boli uvedené podmienky a postupy navrhnuté tak, aby spĺňali požiadavky pripomenuté v predchádzajúcom bode tohto rozsudku (pozri v tomto zmysle rozsudok z 20. apríla 2021, Repubblika, C-896/19, EU:C:2021:311, bod 57 a citovanú judikatúru).
- 98 Požiadavky pripomenuté v bodoch 94 až 97 tohto rozsudku sa vzťahujú najmä na súdny orgán, ktorý má na základe práva členského štátu právomoc nariadiť ukončenie uplatňovania nekalých podmienok v zmluvách, ktoré so spotrebiteľmi uzatvorili predajcovia alebo dodávatelia, podľa článku 7 ods. 1 a 2 smernice 93/13. Toto ustanovenie totiž potvrdzuje právo na účinný prostriedok nápravy, ktoré majú spotrebiteľia, ktorí sa cítia byť poškodení takýmito podmienkami.
- 99 Navyše v spore vo veci samej sa žalobcovia domáhajú náhrady škody, ktorú údajne utrpeli v dôsledku podľa nich nekalej povahy zmluvných podmienok uvedených v bode 31 tohto rozsudku, v zmysle tejto smernice. Tento spor tak zodpovedá situácii, ktorú upravuje právo Únie, v dôsledku čoho sa títo žalobcovia môžu dôvodne dovolávať práva na účinnú súdnu ochranu, ktoré im zaručuje článok 47 Charty [pozri v tomto zmysle rozsudok z 19. novembra 2019, A. K. a i. (Nezávislosť disciplinárneho senátu Najvyššieho súdu), C-585/18, C-624/18 a C-625/18, EU:C:2019:982, bod 81].
- 100 Vnútroštátny súd sa svojimi prvými tromi otázkami pýta, či okolnosti, ktoré nastali pred pristúpením Poľskej republiky k Únii, uvedené v bodoch 82 až 84 tohto rozsudku, mali vplyv na nezávislosť a nestrannosť sudcu, ktorý je v súčasnej dobe súčasťou senátu súdu.
- 101 Takýto vplyv je pritom možné preukázať len vtedy, ak sa preukáže vzťah medzi vnútroštátnou právnou úpravou platnou v čase, kedy tieto okolnosti nastali, a súčasným vznikom oprávnených a závažných pochybností osôb podliehajúcich súdnej právomoci o nezávislosti a nestrannosti dotknutého sudcu.
- 102 Vnútroštátny súd zakladá svoje pochybnosti v tomto ohľade výlučne na úvahe, že sudcovia vymenovaní poľskými orgánmi bývalého nedemokratického poľského režimu nie sú „nezávislí“ z dôvodu, že boli vymenovaní týmito orgánmi, časť rokov vo funkcii odpracovali v období, keď bol pri moci tento režim, a sudcovský sľub zložili len v uvedenom období.
- 103 Dodáva, že aj keď boli po skončení komunistického režimu v PLR vykonané určité lustračné opatrenia, demokratický ústavný poriadok, ktorý nastúpil po tomto komunistickom režime, v zásade priznal sudcom vymenovaným orgánmi komunistického režimu možnosť zotrvať vo funkcii, čo potvrdila poľská vláda na pojednávaní na Súdnom dvore. Prvé tri otázky sa teda týkajú situácie sudcov, ktorí zotrvali vo svojej funkcii po skončení nedemokratického režimu v PLR.
- 104 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že na to, aby Poľská republika mohla pristúpiť k Únii, musela splniť kritériá, ktoré musia spĺňať štáty uchádzajúce sa o členstvo, ako boli stanovené na zasadnutí Európskej rady v Kodani 21. a 22. júna 1993. Tieto kritériá vyžadujú okrem iného, „aby kandidátsky štát dosiahol stabilitu inštitúcií, ktoré sú zárukou demokracie, právneho štátu, dodržiavania ľudských práv a rešpektovania a ochrany menšín“. Podobne tak článok 49 ZEÚ, ktorý stanovuje možnosť pre každý európsky štát požiadať o členstvo v Únii, spresňuje, že Únia združuje štáty, ktoré slobodne a dobrovoľne pristúpili k spoločným hodnotám v súčasnosti

uvedeným v článku 2 ZEÚ, medzi ktorými je aj právny štát, ktoré tieto hodnoty rešpektujú a zaviazujú sa ich podporovať (pozri v tomto zmysle rozsudok z 20. apríla 2021, Repubblika, C-896/19, EU:C:2021:311, bod 61). V čase pristúpenia Poľskej republiky k Únii sa teda usudzovalo, že jej súdny systém je v zásade v súlade s právom Únie.

- 105 V kontexte pripomenutom v bodoch 103 a 104 tohto rozsudku pritom vnútroštátny súd neuvádza nijakú skutočnosť, z ktorej by vyplývalo, z akého dôvodu by podmienky prvého vymenovania do funkcie, ku ktorému došlo pred skončením nedemokratického režimu v PLR, sudcu ponechaného vo funkcii po skončení uvedeného režimu mohli vyvolať oprávnené a závažné pochybnosti osôb podliehajúcich súdnej právomoci o nezávislosti a nestrannosti tohto sudcu pri výkone jeho sudcovskej funkcie.
- 106 Z rozhodnutia vnútroštátneho súdu predovšetkým nevyplýva nijaké jasné a konkrétne vysvetlenie, ako by tieto podmienky prvého vymenovania takéhoto sudcu mohli umožniť určitej osobe, inštitúcii alebo orgánu vyvíjať v súčasnej dobe neprimeraný vplyv na tohto sudcu.
- 107 Z uvedených skutočností vyplýva, že okolnosti sprevádzajúce prvé vymenovanie sudcu do takejto funkcie, ku ktorému došlo v období, keď bol v PLR pri moci nedemokratický režim, ako sú okolnosti uvedené v bodoch 82 až 84 tohto rozsudku, nemožno samé osebe považovať za okolnosti, ktoré môžu vyvolať oprávnené a závažné pochybnosti osôb podliehajúcich súdnej právomoci o nezávislosti a nestrannosti tohto sudcu pri následnom výkone jeho sudcovskej funkcie.
- 108 Vzhľadom na všetky predchádzajúce úvahy je potrebné odpovedať na prvú až tretiu otázku tak, že článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ, článok 47 Charty a článok 7 ods. 1 a 2 smernice 93/13 sa majú vykladať v tom zmysle, že okolnosť, že prvé vymenovanie sudcu v členskom štáte do takejto funkcie alebo jeho následné pridelenie na súd vyššieho stupňa je výsledkom rozhodnutia prijatého orgánom nedemokratického režimu, ktorý bol v tomto členskom štáte pri moci pred jeho pristúpením k Únii, a to aj ak sa prideľovanie tohto sudcu na súdy po skončení tohto režimu zakladalo okrem iného na rokoch odpracovaných uvedeným sudcom počas trvania tohto režimu alebo ak zložil svoj sudcovský sľub len pri svojom prvom vymenovaní do funkcie sudcu orgánom tohto režimu, sama osebe nemôže vyvolať oprávnené a závažné pochybnosti osôb podliehajúcich súdnej právomoci o nezávislosti a nestrannosti tohto sudcu, a teda ani spochybniť postavenie senátu, v ktorom tento sudca zasadá, ako nezávislého a nestranného súdu zriadeného zákonom.

O štvrtej a piatej otázke

- 109 Svojou štvrtou a piatou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ, článok 47 Charty a článok 7 ods. 1 a 2 smernice 93/13 vykladať v tom zmysle, že bránia tomu, aby sa senát súdu členského štátu, v ktorom zasadá sudca, ktorý bol prvýkrát vymenovaný do funkcie sudcu alebo následne pridelený na súd vyššieho stupňa buď na základe výberu ako kandidáta na funkciu sudcu orgánom zloženým na základe právnych predpisov, ktoré neskôr ústavný súd tohto členského štátu vyhlásil za protiústavné, alebo na základe výberu ako kandidáta na funkciu sudcu orgánom v riadnom zložení, avšak po výberovom konaní, ktoré nebolo transparentné ani verejné a nepodliehalo súdnemu preskúmaniu, považoval za nezávislý a nestranný súd zriadený zákonom.
- 110 Pokiaľ ide o prvú okolnosť, vnútroštátny súd uvádza, že Trybunał Konstytucyjny (Ústavný súd) v rozsudku z 20. júna 2017 konštatoval okrem iného nesúlad článku 13 ods. 3 zákona z 12. mája 2011 o KRS, ktorý sa vykladá v tom zmysle, že funkčné obdobie členov KRS volených

spomedzi sudcov všeobecných súdov má individuálnu povahu, s článkom 187 ods. 3 Ústavy, ktorý stanovuje, že členovia KRS sú volení na funkčné obdobie štyroch rokov. Za týchto okolností sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či skutočnosť, že dvaja členovia senátu, ktorý vydal rozsudok napadnutý kasačným opravným prostriedkom, boli vymenovaní do funkcií sudcov na Sąd Apelacyjny we Wrocławiu (Odvolací súd Vroclav) na základe uznesení prijatých KRS v zložení, ktorého väčšina členov bola dosadená na základe právnych predpisov, ktoré neskôr Trybunał Konstytucyjny (Ústavný súd) vyhlásil za protiústavné, má vplyv na nezávislosť týchto sudcov.

- 111 Pokiaľ ide o druhú okolnosť, vnútroštátny súd uvádza, že v období bezprostredne po skončení komunistického režimu v PLR boli sudcovia vymenovaní týmto režimom pridelovaní na sudy vyššieho stupňa na základe konania, ktoré prebiehalo pred novovytvorenou KRS, pričom toto konanie nebolo transparentné ani verejné a navyše uznesenia KRS až do roku 2007 nepodliehali súdnemu preskúmaniu. Vnútroštátny súd sa vzhľadom na tieto skutočnosti pýta, či skutočnosť, že člen senátu, ktorý vydal rozsudok napadnutý kasačným opravným prostriedkom, bol pridelený na Sąd Apelacyjny we Wrocławiu (Odvolací súd Vroclav) počas tohto obdobia, môže spochybniť jeho nezávislosť.
- 112 V tejto súvislosti treba uviesť, že na účely preskúmania štvrtej a piatej otázky je relevantná aj judikatúra pripomenutá v bodoch 89 až 97 tohto rozsudku.
- 113 Okrem toho Súdny dvor už rozhodol, že záruky prístupu k nezávislému a nestrannému súdu vopred zriadenému zákonom, a najmä záruky, ktoré vymedzujú pojem rovnako ako jeho zloženie, predstavujú základný kameň práva na spravodlivý proces. Overenie toho, či je súd z hľadiska svojho zloženia takýmto súdom, ak v tejto otázke vzniknú vážne pochybnosti, je nevyhnutné vzhľadom na dôveru, ktorú musia sudy demokratickej spoločnosti vzbudzovať u osoby podliehajúcej súdnej právomoci (pozri v tomto zmysle rozsudok z 26. marca 2020, Preskúmanie Simpson/Rada a HG/Komisja, C-542/18 RX-II a C-543/18 RX-II, EU:C:2020:232, bod 57 a citovanú judikatúru).
- 114 Vzhľadom na okolnosti sprevádzajúce vymenovanie dotknutých sudcov vzniká otázka, či sa títo sudcovia môžu považovať za „nezávislý a nestranný súd zriadený zákonom v zmysle práva Únie“.
- 115 Pokiaľ ide o tento pojem, z článku 47 druhého odseku prvej vety Charty, v ktorom sa v podstate a tak, ako to už bolo pripomenuté v bode 89 tohto rozsudku, odzrkadľuje všeobecná zásada práva Únie, ktorou je účinná súdna ochrana a na ktorú odkazuje aj článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ, vyplýva, že každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom [rozsudok zo 6. októbra 2021, W.Ž. (Senát Najvyššieho súdu pre mimoriadne preskúmanie a veci verejné – Vymenovanie), C-487/19, EU:C:2021:798, bod 122].
- 116 Navyše v rozsahu, v akom Charta stanovuje práva, ktoré zodpovedajú právam zaručeným EDLP, je cieľom článku 52 ods. 3 Charty zabezpečiť potrebnú koherenciu medzi právami obsiahnutými v Charte a zodpovedajúcimi právami zaručenými EDLP, a to bez toho, aby tým bola narušená autonómia práva Únie. Podľa Vysvetliviek k Charte základných práv (Ú. v. EÚ C 303, 2007, s. 17) článok 47 druhý odsek Charty zodpovedá článku 6 ods. 1 EDLP. Súdny dvor musí teda dbať na to, aby ním poskytovaný výklad článku 47 druhého odseku Charty zabezpečil takú úroveň ochrany, ktorá neporušuje úroveň zaručenú článkom 6 ods. 1 EDLP, tak ako ho vykladá Európsky súd pre ľudské práva [rozsudok zo 6. októbra 2021, W.Ž. (Senát Najvyššieho súdu pre mimoriadne preskúmanie a veci verejné – Vymenovanie), C-487/19, EU:C:2021:798, bod 123].

- 117 V tejto súvislosti Európsky súd pre ľudské práva okrem iného zdôraznil, že hoci je právo na „súd zriadený zákonom“, ktoré je zaručené v článku 6 ods. 1 EDLP, autonómnym právom, nič to nemení na skutočnosti, že má toto právo veľmi úzke väzby so zárukami „nezávislosti“ a „nestrannosti“ v zmysle tohto ustanovenia. Uvedený súd tak v rozsudku z 1. decembra 2020, *Guðmundur Andri Ástráðsson v. Island* (CE:ECHR:2020:1201JUD002637418, § 231 a 233), okrem iného rozhodol, že hoci inštitucionálne požiadavky článku 6 ods. 1 EDLP sledujú každá určitý účel, ktorý z nich robí osobitné záruky spravodlivého súdneho konania, spoločné majú to, že ich cieľom je dodržiavanie základných zásad, ktorými sú vláda práva a oddelenie mocí, pričom v tejto súvislosti spresnil, že každá z týchto požiadaviek vychádza zo zásadnej požiadavky zachovať dôveru, ktorú musí súdna moc vzbudzovať u osoby podliehajúcej súdnej právomoci, a nezávislosť tejto moci vo vzťahu k ostatným mociam [rozsudok zo 6. októbra 2021, W.Ž. (Senát Najvyššieho súdu pre mimoriadne preskúmanie a veci verejné – Vymenovanie), C-487/19, EU:C:2021:798, bod 124].
- 118 Konkrétne v súlade so zásadou delby moci, ktorou sa vyznačuje fungovanie právneho štátu, musí byť zaručená najmä nezávislosť súdov vo vzťahu k zákonodarnej a výkonnej moci [pozri v tomto zmysle rozsudok zo 16. novembra 2021, *Prokuratura Rejonowa w Mińsku Mazowieckim a i.*, C-748/19 až C-754/19, EU:C:2021:931, bod 68 a citovanú judikatúru].
- 119 Ako bolo pripomenuté v bodoch 95 a 96 tohto rozsudku, požiadavky nezávislosti a nestrannosti vyžadujú existenciu pravidiel, medzi ktoré patria predovšetkým pravidlá týkajúce sa zloženia súdu a menovania jeho členov, ktoré umožňujú vylúčiť u osôb podliehajúcich súdnej právomoci akékoľvek oprávnené pochybnosti, pokiaľ ide o neovplyvniteľnosť daného súdu z vonkajšieho hľadiska a jeho neutralitu vo vzťahu k protichodným záujmom [rozsudok zo 6. októbra 2021, W.Ž. (Senát Najvyššieho súdu pre mimoriadne preskúmanie a veci verejné – Vymenovanie), C-487/19, EU:C:2021:798, bod 128].
- 120 Pokiaľ ide konkrétnejšie o proces menovania sudcov, Európsky súd pre ľudské práva vo svojom rozsudku z 1. decembra 2020, *Guðmundur Andri Ástráðsson v. Island* (CE:ECHR:2020:1201JUD002637418, § 227 a 232), tiež uviedol, že so zreteľom na vážne dôsledky, ktoré má uvedený proces pre riadne fungovanie a legitimitu súdnej moci v demokratickom štáte, ktorý sa riadi vládou práva, takýto proces nevyhnutne predstavuje prvok vlastný pojmu „súd zriadený zákonom“ v zmysle článku 6 ods. 1 EDLP, pričom spresnil, že nezávislosť súdu sa v zmysle tohto ustanovenia meria okrem iného spôsobom, akým boli jeho členovia menovaní [rozsudok zo 6. októbra 2021, W.Ž. (Senát Najvyššieho súdu pre mimoriadne preskúmanie a veci verejné – Vymenovanie), C-487/19, EU:C:2021:798, bod 125].
- 121 Navyše v bode 73 rozsudku z 26. marca 2020, *Preskúmanie Simpson/Rada a HG/Komisia* (C-542/18 RX-II a C-543/18 RX-II, EU:C:2020:232), Súdny dvor, ktorý v tejto súvislosti zopakoval ustálenú judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, pripomenul, že cieľom uvedenia výrazu „zriadený zákonom“ v článku 6 ods. 1 prvej vete EDLP je zabrániť tomu, aby organizácia súdneho systému nebola ponechaná na voľnú úvahu výkonnej moci, a zabezpečiť, aby sa táto oblasť spravovala zákonom prijatým zákonodarnou mocou spôsobom, ktorý je v súlade s pravidlami vymedzujúcimi výkon jej právomoci. Tento výraz odráža najmä zásadu právneho štátu a týka sa nielen právneho základu samotnej existencie súdu, ale aj zloženia rozhodovacieho orgánu v každej veci, ako aj každého iného ustanovenia vnútroštátneho práva, ktorého nedodržanie spôsobuje protiprávnosť účasti jedného alebo viacerých sudcov na preskúmaní veci, čo zahŕňa najmä ustanovenia týkajúce sa nezávislosti a nestrannosti členov príslušného súdu [rozsudok zo 6. októbra 2021, W.Ž. (Senát Najvyššieho súdu pre mimoriadne preskúmanie a veci verejné – Vymenovanie), C-487/19, EU:C:2021:798, bod 129].

- 122 Súdny dvor tak rozhodol, že nezrovnalosť, ku ktorej došlo pri vymenovaní sudcov v rámci príslušného súdneho systému, predstavuje porušenie požiadavky, aby bol súd zriadený zákonom, najmä ak má táto nezrovnalosť takú povahu a závažnosť, že vytvára skutočné riziko, že iné zložky moci, najmä výkonná moc, by mohli vykonávať nenáležitú diskrečnú právomoc, ktorá ohrozuje integritu výsledku, ku ktorému vedie proces vymenovania, a teda vyvoláva legitímnu pochybnosť v mysli osôb podliehajúcich súdnej právomoci, pokiaľ ide o nezávislosť a nestrannosť dotknutého sudcu alebo sudcov, čo je prípad, keď sú dotknuté základné pravidlá, ktoré tvoria neoddeliteľnú súčasť vytvárania a fungovania tohto súdneho systému [rozsudok zo 6. októbra 2021, W.Ż. (Senát Najvyššieho súdu pre mimoriadne preskúmanie a veci verejné – Vymenovanie), C-487/19, EU:C:2021:798, bod 130 a citovaná judikatúra].
- 123 Z tejto judikatúry vyplýva, že akékoľvek pochybenie, ku ktorému môže dôjsť v priebehu postupu vymenovania sudcu, nemôže spochybniť nezávislosť a nestrannosť tohto sudcu, a teda ani postavenie senátu, v ktorom sudca zasadá, ako „nezávislého a nestranného súdu zriadeného zákonom“ v zmysle práva Únie.
- 124 Ako bolo uvedené v bode 112 tohto rozsudku, v prejednávanej veci má vnútroštátny súd pochybnosti o tom, či senát, ktorý vydal rozsudok napadnutý kasačným opravným prostriedkom, možno vzhľadom na jeho členov považovať za senát spĺňajúci požiadavku „nezávislého a nestranného súdu zriadeného zákonom“.
- 125 Pokiaľ ide o prvú situáciu, na ktorú poukázal vnútroštátny súd a ktorá je uvedená v bode 110 tohto rozsudku, a to, že niektorí členovia súdu členského štátu boli vymenovaní na tento súd na základe uznesení prijatých orgánom, ktorého zloženie vyplývalo z právnych ustanovení, ktoré neskôr ústavný súd tohto členského štátu vyhlásil za protiústavné, treba uviesť, že z návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že v prejednávanej veci Trybunał Konstytucyjny (Ústavný súd) rozsudkom z 20. júna 2017 nerozhodoval o nezávislosti KRS. Právne ustanovenia, ktoré uvedený rozsudok vyhlásil za protiústavné, sa v podstate týkali individuálnej povahy funkčného obdobia členov KRS, ako aj pravidiel prerozdelenia, na základe ktorých boli títo členovia vyberaní v rámci poľských súdov.
- 126 Za týchto okolností vyhlásenie protiústavnosti právnych predpisov, na základe ktorých bola v danom období zložená KRS, spomenuté v bode 110 tohto rozsudku, nemôže samo osebe viesť k pochybnostiam o nezávislosti tohto orgánu, a teda ani vyvolávať pochybnosti osôb podliehajúcich súdnej právomoci o nezávislosti dotknutých sudcov vo vzťahu k vonkajším činiteľom.
- 127 Práve touto okolnosťou sa prejednávaná vec líši od vecí, v ktorých boli vyhlásené rozsudky z 19. novembra 2019, A. K. a i. (Nezávislosť disciplinárneho senátu Najvyššieho súdu) (C-585/18, C-624/18 a C-625/18, EU:C:2019:982), a z 15. júla 2021, Komisia/Poľsko (Disciplinárny režim sudcov) (C-791/19, EU:C:2021:596). Na rozdiel od právnych predpisov, na základe ktorých bola zložená KRS, ktorej uznesenia viedli k vymenovaniu sudcov dotknutých vo veci samej, totiž právna úprava dotknutá vo veciach, v ktorých boli vyhlásené tieto dva rozsudky, na základe ktorej došlo k zmene zloženia KRS, posilnila vplyv zákonodarnej a výkonnej moci na výber členov KRS takým spôsobom, ktorý mohol vyvolať oprávnené a závažné pochybnosti osôb podliehajúcich súdnej právomoci o nezávislosti KRS dotknutej v uvedených veciach a o jej úlohe v postupe vymenovania sudcov, ktorých sa tieto veci týkali, a v dôsledku toho o nezávislosti týchto sudcov a súdu, v ktorom zasadajú.

- 128 Toto posledné konštatovanie potvrdil Európsky súd pre ľudské práva, ktorý rozhodol, že postup vymenovania členov Izby Dysciplinarna (disciplinárny senát) Sąd Najwyższy (Najvyšší súd) na návrh KRS zloženej na základe právnej úpravy dotknutej vo veciach, v ktorých boli vyhlásené rozsudky uvedené v predchádzajúcom bode, bol neoprávnene ovplyvnený zákonodarnou a výkonnou mocou, čo je samo osebe nezlučiteľné s článkom 6 ods. 1 EDLP (pozri v tomto zmysle rozsudok ESĽP, 22. júl 2021, *Reczkowicz v. Poľsko*, CE:ECHR:2021:0722JUD004344719, § 276).
- 129 Okrem toho vnútroštátny súd neuviedol nijaké konkrétne skutočnosti, ktoré by mohli potvrdiť existenciu oprávnených a závažných pochybností osôb podliehajúcich súdnej právomoci o nezávislosti a nestrannosti dotknutých sudcov, vyplývajúcich zo skutočnosti, že Trybunał Konstytucyjny (Ústavný súd) vyhlásil za protiústavné právne predpisy, na základe ktorých bola zložená KRS, ktorá sa zúčastnila na postupe vedúcom k vymenovaniu uvedených sudcov.
- 130 Rovnaký záver treba vyvodiť aj v prípade druhej situácie, na ktorú poukázal vnútroštátny súd a ktorá je uvedená v bode 111 tohto rozsudku, a to, že jeden z členov súdu členského štátu bol vybraný ako kandidát na funkciu sudcu orgánom v riadnom zložení, avšak po výberovom konaní, ktoré nebolo transparentné ani verejné a nepodliehalo súdnemu preskúmaniu. Z návrhu na začatie prejudiciálneho konania totiž nevyplýva, že by KRS v podobe, v akej bola zložená po skončení nedemokratického režimu v PĽR, nebola nezávislá od výkonnej a zákonodarnej moci.
- 131 Za týchto podmienok sa nemožno domnievať, že okolnosti uvedené vnútroštátnym súdom vo štvrtej a piatej prejudiciálnej otázke, opísané v bodoch 110 a 111 tohto rozsudku, môžu preukázať porušenie základných pravidiel uplatniteľných v oblasti vymenovania sudcov v zmysle judikatúry pripomenutej v bode 122 tohto rozsudku.
- 132 Vzhľadom na predchádzajúce úvahy treba na štvrtú a piatu otázku odpovedať tak, že článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ, článok 47 Charty a článok 7 ods. 1 a 2 smernice 93/13 sa majú vykladať v tom zmysle, že nebránia tomu, aby sa senát súdu členského štátu, v ktorom zasadá sudca, ktorý bol prvýkrát vymenovaný do funkcie sudcu alebo následne pridelený na súd vyššieho stupňa buď na základe výberu ako kandidáta na funkciu sudcu orgánom zloženým na základe právnych predpisov, ktoré neskôr ústavný súd tohto členského štátu vyhlásil za protiústavné, alebo na základe výberu ako kandidáta na funkciu sudcu orgánom v riadnom zložení, avšak po výberovom konaní, ktoré nebolo transparentné ani verejné a nepodliehalo súdnemu preskúmaniu, považoval za nezávislý a nestranný súd zriadený zákonom, pokiaľ takéto nezrovnalosti nemajú takú povahu a závažnosť, že vytvárajú skutočné riziko, že iné zložky moci, najmä výkonná moc, by mohli vykonávať nenáležitú diskrečnú právomoc, ktorá ohrozuje integritu výsledku, ku ktorému vedie postup vymenovania, a teda vyvoláva oprávnené a závažné pochybnosti osôb podliehajúcich súdnej právomoci o nezávislosti a nestrannosti dotknutého sudcu.

O šiestej a siedmej otázke

- 133 Vzhľadom na odpovede dané na prvú až piatu otázku nie je potrebné odpovedať na šiestu a siedmu otázku.

O trovách

- 134 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (veľká komora) rozhodol takto:

1. Článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ, článok 47 Charty základných práv Európskej únie a článok 7 ods. 1 a 2 smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách sa majú vykladať v tom zmysle, že okolnosť, že prvé vymenovanie sudcu v členskom štáte do takejto funkcie alebo jeho následné pridelenie na súd vyššieho stupňa je výsledkom rozhodnutia prijatého orgánom nedemokratického režimu, ktorý bol v tomto členskom štáte pri moci pred jeho pristúpením k Európskej únii, a to aj ak sa prideľovanie tohto sudcu na sudy po skončení tohto režimu zakladalo okrem iného na rokoch odpracovaných uvedeným sudcom počas trvania tohto režimu alebo ak zložil svoj sudcovský sľub len pri svojom prvom vymenovaní do funkcie sudcu orgánom tohto režimu, sama osebe nemôže vyvolať oprávnené a závažné pochybnosti osôb podliehajúcich súdnej právomoci o nezávislosti a nestrannosti tohto sudcu, a teda ani spochybníť postavenie senátu, v ktorom tento sudca zasadá, ako nezávislého a nestranného súdu zriadeného zákonom.
2. Článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ, článok 47 Charty základných práv a článok 7 ods. 1 a 2 smernice 93/13 sa majú vykladať v tom zmysle, že nebránia tomu, aby sa senát súdu členského štátu, v ktorom zasadá sudca, ktorý bol prvýkrát vymenovaný do funkcie sudcu alebo následne pridelený na súd vyššieho stupňa buď na základe výberu ako kandidáta na funkciu sudcu orgánom zloženým na základe právnych predpisov, ktoré neskôr ústavný súd tohto členského štátu vyhlásil za protiústavné, alebo na základe výberu ako kandidáta na funkciu sudcu orgánom v riadnom zložení, avšak po výberovom konaní, ktoré nebolo transparentné ani verejné a nepodliehalo súdnemu preskúmaniu, považoval za nezávislý a nestranný súd zriadený zákonom, pokiaľ takéto nezrovnalosti nemajú takú povahu a závažnosť, že vytvárajú skutočné riziko, že iné zložky moci, najmä výkonná moc, by mohli vykonávať nenáležitú diskrečnú právomoc, ktorá ohrozuje integritu výsledku, ku ktorému vedie postup vymenovania, a teda vyvoláva oprávnené a závažné pochybnosti osôb podliehajúcich súdnej právomoci o nezávislosti a nestrannosti dotknutého sudcu.

Podpisy